

На основу чл. 38.став 1. и чл. 47.став 3. Закона о заштити ваздуха («Службени гласник Републике Српске», број: 53/02) И члана 58. Закона о министарствима («Сл. гласник Републике Српске», бр. 70/02) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију доноси

ПРАВИЛНИК

О ГРАНИЧНИМ ВРИЈЕДНОСТИМА КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником уређују се граничне вриједности квалитета ваздуха и циљне вриједности квалитета ваздуха, као индикатори планирања квалитета ваздуха у простору, те прагови упозорења и прагови/границе узбуне за правовремено дјеловање у случају краткотрајних појава недозвољено загађеног ваздуха.

Члан 2.

Вриједности из става 1. овог члана се утврђују за поједина подручја при изради просторних и урбанистичких планова, израде програма топлификације и саобраћаја, могућег уношења загађујућих материја у простор, избор локације извора загађивања и одређивање параметара испуста (димњака), а да природни садржаји (људи, биљке и животиње) и изграђена добра не буду угрожени дјеловањем загађујућих материја, као и код предузимања санационих мјера чији је циљ заштита здравља људи, екосистема и изграђених садржаја од дјеловања загађујућих материја у амбијенталном ваздуху.

Ове вриједности се не примјењују на затворени простор радног мјеста, гдје ради радно способни (здрав) дио становништва и гдје је изложеност загађеном ваздуху знатно краћа - само једна четвртина годишњег фонда сати, и гдје су дозвољене за ред величина више вриједности од граничних вриједности ваздуха - ГВ.

Уколико су вриједности квалитета ваздуха - ВКВ за дату загађујућу материју ниже од вриједности граничних вриједности ваздуха - ГВ, односно, циљних вриједности ваздуха - ЦВ (зависно од намјене простора), постоји могућност уношења нових загађујућих материја у дати простор.

Члан 3.

Овим правилником се регулише садржај сљедећих материја у атмосферском ваздуху:

- 1) SO₂ (сумпордиоксид),
- 2) NO₂ (азотни диоксид),
- 3) NO_x (збирно азотни моноксид и азотни диоксид изражени као азотни диоксид),
- 4) ЛЧ 10 (лебдеће/суспендоване честице пречника испод 10 микрометара),
- 5) УЛЧ (укупне лебдеће/суспендоване честице)
- 6) дим (чађ),
- 7) O₃ (озон),

- 8) CO (угљен моноксид),
- 9) Pb (олово),
- 10) Cd (кадмијум),
- 11) Zn (цинк).

II ДЕФИНИСАЊЕ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Члан 4.

Квалитет ваздуха је представљен концентрацијом дате загађујуће материје у ваздуху и изражава се у микрограмима загађујуће материје по кубном метру ваздуха, сведено на температуру од 293 К и притисак од 101,3 kPa.

Квалитет ваздуха дефинисан је и параметром који дефинише загађивање земљишта из ваздуха (седимент). Овај параметар има димензију $\text{mg}/\text{m}^2\text{d}$.

Члан 5.

Узорци квалитета ваздуха у периоду праћења случајне (статистичке) вриједности квалитета ваздуха се утврђују са најмање два параметра:

- 1) годишњим просјеком (аритметичка средина) квалитета ваздуха на датој локацији правилно узетих узорака ваздуха током цијеле године који представља параметар дуготрајног дјеловања и укупне експозиције/изложености рецептора (људи, биљке и животиње, материјали) у ваздуху са примјесима загађујућих материја и
- 2) статистичким параметром који представља високе концентрације у току године и који је параметар краткотрајног дјеловања високих вриједности концентрација загађујућих материја које могу изазвати акутна дјеловања на здравље.

Сматра се да вриједности квалитета ваздуха - ВКВ задовољавају граничне, односно циљне вриједности ваздуха - ЦВ, уколико обје вриједности (и годишњи просјек и статистички параметар који представља високе концентрације) задовољавају постављене границе.

Уколико годишњи просјек прекорачује постављене границе, узрок прекомјерне емисије је најчешће постројење које ради (и загађује) цијелу годину. Уколико статистички параметар који представља високе концентрације прекорачује постављене границе, узроци су сезонски извори емисије (нпр. гријање зими), као и појава неповољних метеоролошких услова који се могу појавити у периодима од 3 до 5 узастопних дана.

Члан 6.

Како се квалитет ваздуха одређује узорковањем, чија дужина је стандардизована на 30 минута, један час, 8 часова, 24 часа или један мјесец (зависно од врсте загађујуће материје и кориштене методе узорковања), статистички параметар који представља високе концентрације је различит за различита времена узорковања, тј. исти квалитет ваздуха ће бити дефинисан вишом вриједношћу овог параметра што је вријеме узорковања краће. Стога и граничне вриједности квалитета ваздуха, односно, циљне вриједности, имају различите вриједности, зависно од времена узорковања, тј. реално иста вриједност ограничења је приказана вишом бројчаном вриједношћу што је вријеме узорковања краће.

Код мјерних уређаја који врше узорковање сваке три минуте, под временом узорковања из претходног става, сматрају се аритметички просједи свих троминутних мјерних вриједности, у периоду од 30 минута, један час, 8 часова или 24 часа.

Члан 7.

За оцјену вриједности квалитета ваздуха подручја - ВКВ која се упоређује са граничним вриједностима ваздуха - ГВВ, односно са циљним вриједностима ваздуха - ЦВ, потребно је посматрати период од 1. јануара до 31. децембра текуће године.

За оцјену квалитета ваздуха, минимални период праћења је пет година.

Изузетно, код мјерења на основу притужбе грађана, период мјерења може бити краћи.

Члан 8.

За оцјену вриједности квалитета ваздуха подручја - ВКВ који се упоређује са прагом упозорења, односно прагом узбуне, потребно је квалитет ваздуха одређивати једночасовним узорковањем.

Упозорење или узбуна се дају одмах по истеку времена за високе концентрације којима су дефинисани ови прагови, уколико постоји прогноза да ће се и даље одржавати вриједности које захтјевају хитно обавјештавање становништва, односно узбуну.

Обавјештавање или узбуна се врши само уколико су прекорачене вриједности дате овим правилником на цијелом подручју чији се квалитет ваздуха прати.

а) Граничне вриједности ваздуха - ГВВ

Члан 9.

Граничне вриједности ваздуха - ГВВ у циљу заштите здравља људи су:

Загађујућа материја	Период узорковања	Просјечна годишња вриједност ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Висока вриједност ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
SO ₂	1 час	90	500 (напомена 1)
SO ₂	24 часа	90	240 (напомена 2)
NO ₂	1 час	60	300 (напомена 3)
NO ₂	24 часа	60	140 (напомена 2)
ЛЧ 10	24 часа	50	100 (напомена 2)
УЛЧ	24 часа	150	350 (напомена 2)
дим	24 часа	30	60 (напомена 2)
СО	8 часа		10.000
О ₃	8 часа		150 (напомена 4)

Напомена 1: не би требало да буде прекорачена више од 24 пута у календарској години

Напомена 2: не би требало да буде прекорачена више од 7 пута у календарској години (98-и перцентил)

Напомена 3: не би требало да буде прекорачена више од 18 пута у календарској години
 Напомена 4: не би требало да буде прекорачена више од 21 пут у календарској години (98-и перцентил)

Члан 10.

Граничне вриједности – ГВ састојака лебдећих честица износе:

Састојак	Период узорковања	Просјечна годишња вриједност ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Висока вриједност ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Олово – Pb	24 часа	2	-
Кадмиј – Cd	24 часа	0,04	-
Манган – Mn	24 часа	2	-
Сулфати – SO_4^-	24 часа	50	100
Натриј-флуорид	24 часа	100	200

Члан 11.

Граничне вриједности ваздуха - ГВВ за седимент (таложни прах) су:

Загађујућа материја	Период узорковања	Просјечна годишња вриједност ($\text{mg}/\text{m}^2\text{d}$)	Висока вриједност ($\text{mg}/\text{m}^2\text{d}$)
Таложни прах - укупно	један мјесец	200	350 (напомена 1)
Pb у таложном праху	један мјесец	0,1	-
Cd у таложном праху	један мјесец	0,002	-
Zn у таложном праху	један мјесец	0,4	-
Tl у таложном праху	један мјесец	0,002	-

Напомена 1: односи се на мјесец у години са највишим вриједностима депозиције / талога.

Члан 12.

Граничне вриједности ваздуха - ГВВ у циљу заштите екосистема су.

Загађујућа материја	Период узорковања	Просјечна годишња вриједност ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Висока вриједност ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
SO_2	календарска година и зима	20 (напомена 1)	-
NO_x	календарска година	30	-
O_3	пет година	18000 (напомена 2)	-

Напомена 1: Зима значи период од 1. октобра до 31. марта

Напомена 2: Односи се на збир часовних прекорачења вриједности од 80 микрограма/ $\text{m}^3 \times \text{h}$

($\mu\text{g}/\text{m}^3 \times \text{h}$)

у периоду мај – јули у току пет година

б) Циљне вриједности ваздуха - ЦВВ

Члан 13.

Циљне вриједности ваздуха - ЦВВ су:

Загађујућа материја	Период узорковања	Просјечна годишња вриједност ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Висока вриједност ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
SO ₂	1 час	60	350 (Напомена 1)
SO ₂	24 часа	60	160 (Напомена 2)
NO ₂	1 час	40	200 (Напомена 3)
NO ₂	24 часа	40	90 (Напомена 2)
ЛЧ10	24 часа	40	60 (Напомена 3)
УЛЧ	24 часа	75	120 (Напомена 2)
O ₃	8 часова	-	120 (Напомена 3)

Напомена 1: Не би требало да буде прекорачено више од 24 пута у календарској години

Напомена 2: Не би требало да буде прекорачено више од 7 пута у календарској години (98-и перцентил)

Напомена 3: Не би требало да буду прекорачене више од 25 дана у току године у просјеку у три године

Члан 14.

Циљне вриједности ваздуха – ЦВВ састојака лебдећих честица су:

Састојак	Период узорковања	Просјечна годишња вриједност ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Висока вриједност ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Олово – Pb	24 часа	1	-
Кадмиј – Cd	24 часа	0,01	-
Манган – Mn	24 часа	1	-
Сулфати – SO ₄ ⁻	24 часа	-	-

ц) Прагови упозорења

Члан 15.

Прагови упозорења су вриједности за 20 % ниже од вриједности прагова узбуне из члана 16. овог Правилника.

д) Прагови узбуне

Члан 16.

Прагови узбуне су:

Загађујућа материја	Период узорковања	Просјечна годишња Вриједност ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Висока вриједност ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
SO ₂	1 час	-	500 (Напомена)
NO _x	1 час	-	400 (Напомена)
O ₃	1 час	-	240 (Напомена)

Напомена: ако су вриједности прекорачене у најмање три узастопна часа.

Члан 17.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објаве у «Службеном гласнику Републике Српске».

Број: _____

МИНИСТАР

Бања Лука, _____

Мухамед Лишић, дипл. правник